

futurum id confidebat, quod mox evenit, ut quæ boni publici causa prudenter egisset, ea sapientissimo Pontifici cuncta facile probaret, pristinumque honoris & gratiæ locum ipsum reciperet. Cajetano legato in Galliam proficiscenti trecenta aureorum millia tributa; decem Episcopi itineris ac negotiorum comites dati; e Jesu fodalitio quidam adjecti. Quam celerrime in Galliam contendere, Lutetiam se conferre, ibique commorari jussus; quo loco res Galliæ essent in primis diligenter observare, non Catholicos modo, verum eos quoque, qui Navarræi partes sequerentur, atque adeo Regem ipsum, si ita sibi expedire videretur, audire; omni cum hominum genere atque ordine versari; eaque dexteritate atque suavitate agere, quæ ardua hujuscemodi negotia exposcerent: cuncta cogitata, consilia, actiones in id dirigeret, ut in Gallia catholicæ religioni addictus Rex esset. Iis omnibus a Xysto Reipublicæ oratori communicatis, addit, Cajetano legato Hispaniæ Regis, Sabaudia Ducis, atque aliorum Principum oratores sese adjuncturos; ad eum Lutetiam cuncta relatum iri: Senatum hortari, ut Mocenicum eodem proficisci jubeat. Ea legatio Gallis, qui a Rege stabant, admodum molesta fuit, quod Philippo magnopere Cajetanum obnoxium esse constaret, cum ob familiæ perpetuam in eum observantiam; tum quod alter Cajetani frater Regi in Belgio militaret, alter annua pensione cohonestaretur: ut non ad Galliam pacandam, sed ad bellum importandum inductus fuisset videretur. Hæc licet iis valde repugnarent, quæ Xystus de Galliæ quiete ac tranquillitate jactaverat; tamen Senatus, qui optime ejus ingenium noverat, illudque paulatim tractandum ac deducendum, non impellendum cognoverat, maximas pro iis, quæ legato significaverat, gratias agit; egregiam in commune bonum voluntatem extulit; pro certo habere cuncta ejus consilia ad reipublicæ christianæ decus spectare.

Interea Messius, acceptis a Rege literis, quibus legationis munus apud Rempublicam persequi jubebatur, se, uti Henrici III. Navarræ ac Galliæ Regis legatum, excipi atque agnosci petiit. Decretum summo Patrum consensu fit: *Senatui placere, Messium, uti Henrici legatum, recipi.* De eo Senatus consulto cum Hieronymus Matthæutius, Xysti

Nun-